

Paaudžu sadarbība Eiropas sabiedrības novecošanas kontekstā

*Gunta Bēta, Dagnija Deimante-Hartmane,
Dina Berloviene*

Rīgas Stradiņa universitāte, Liepājas filiāle, Latvija

Ievads. Latvijas iedzīvotāju novecošanas dinamika ir straujāka nekā caurmērā Eiropas Savienības valstīs, ko apliecina arī Centrālās statistikas pārvaldes dati. Eiropā veiktā pētījumā par veselības aprūpes speciālistu attieksmi pret veciem cilvēkiem [Lovels, 2006] konstatēts, ka attieksme ir virzienā no neitrālas uz pozitīvu un ka veselības un sociālās aprūpes speciālistiem parasti ir pozitīva attieksme pret vecāka gadagājuma cilvēkiem. Pēc Eurobarometra (*Eurobarometer*) 2011. gada veiktā pētījuma datiem Latvijā un Eiropas Savienības dalībvalstīs secināts, ka Latvijā attieksme pret 55 gadiem un vecākiem cilvēkiem ir daudz negatīvāka, salīdzinot ar citām Eiropas Savienības dalībvalstīm [1, 38]. Latvijā pētījums par veselības un sociālās aprūpes studentu attieksmi pret novecošanas procesiem tiek veikts pirmo reizi. Iegūtie dati tiks apskatīti salīdzinošā aspektā ar citām Eiropas valstīm.

Darba mērķis. Noskaidrot Latvijas veselības aprūpes studiju programmu pēdējā gada studentu attieksmes un uzskatu aspektus par novecošanu darbā ar veciem cilvēkiem.

Materiāls un metodes. Respondenti – Latvijas veselības aprūpes studiju programmu pēdējā gada studenti (n = 150), māsas, sociālie darbinieki, diētas speciālisti. Izvirzītā darba mērķa sasniegšanai izmantoti šādi instrumenti: Kogana [Kogan, 1966] mērījumu skala par attieksmi pret veciem cilvēkiem un Nolana [Nolan, Brown, Davies, et al., 2006] adaptēta anketa, kura atklāj respondentu nodomus par potenciālo darbu ar veciem cilvēkiem.

ELLAN projekta ietvaros visas dalībvalstis ir sadalītas apakšgrupās. Latvijā iegūtie dati tiek apskatīti Īrijas, Vācijas, Itālijas un Somijas veselības aprūpes studiju programmu pēdējā gada studentu aptaujas rezultātu kontekstā.

Rezultāti. Kvantitatīvā pētījumā pēc abu instrumentu – Kogana [Kogan, 1966] skalas un Nolana [Nolan, et al., 2006] anketas – pielietojuma iegūto datu rezultāti liecina, ka piecu valstu apakšgrupā Latvijas līmenis ir zemāks nekā pārējās valstīs, ko apstiprina rezultātu statistiskais nozīmīgums.

Secinājumi. Individīda, studenta viedokli un attieksmi par novecošanas procesiem veido gan personīgās, ģimenes, gan sabiedrības vērtības, sociālie piemēri un stereotipi. Pētījuma rezultāti liek secināt, ka profesionāli jauno, bet pēc vecuma grupām dažādo veselības aprūpes speciālistu viedoklis par novecošanas procesiem nav viennozīmīgs, pret darbu ar veciem cilvēkiem vērojama noraidošā tendence. Īpašu viedokļu atšķirību starp Latvijas veselības aprūpes studiju programmu pēdējā gada respondentu grupām (māsas, sociālie darbinieki, diētas speciālisti) nav, pētījuma datu apstrāde to neuzrāda.

Tēma izstrādāta ERASMUS starptautiskā projekta ietvaros, kurā Rīgas Stradiņa universitātes Liepājas filiāle ir vienīgais pārstāvis no Latvijas. Projekta numurs: 539547-LLP-1-2013-1-FI-ERASMUS-ENW.